

ABONAMENTUL.

Un an 80 cor. (60 lei)

1/2 an 40 „ (30 lei)

1/4 an 20 „ (15 lei)

O lună 7 „ (5 lei)

Un nr. 30 fil. (25 bani)

□ □

Unirea

ZIAR NAȚIONAL — APARE ZILNIC.

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 1 cor., a doua
și a treia oară 80 fil.

Manuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

□ □

La organizarea preoțimii noastre*).

Cu mare bucurie am primit Nr. 1 și 2 din „Unirea“, că dela marea adunare națională ținută la Alba-Iulia n'am mai primit foi de ale noastre fiind pe aci cenzură radicală, așa că toate foile și epistolele se ard și nu se mai inmanuează. În Nr. 2 cetesc un articol cu titlul de sus, iscălit de Dl Profesor Tămăian. Are drept Dl Profesor, ne mai fiind sub stăpânirea Regelui Apostolic al Ungariei, multe relațiuni de drept, de mare însemnătate, s'au schimbat în biserică noastră. Dar pentru aceea nu aflu de lipsă să imităm și noi pe preoții, unguri și să înființăm soviete bolșeviste. Biserica noastră are o organizație cât se poate de perfectă. Avem senat bisericesc pentru petrecerea afacerilor din parohii, avem sinoade protopopești pentru deliberarea cauzelor ce se ivesc în singuraticile protopopiate; avem sinoade diecezane și conzistoarele diecezane pentru afacerile diecezane, avem sinoade provinciale și conferențele episcopicești pentru cauzele mai însemnate ce se referesc la întreaga biserică noastră și, în urmă, avem sinodul ecumenic pentru cauzele dogmatice și cari ating întreaga biserică alui Hristos. În acestea se pot desbata și hotări toate cauzele ardente ce ne privesc — numai cât trebuie cunoscute și ținute.

Sinoadele provinciale ar fi de dorit să se țină tot la trei ani, iar sinoadele diecezane în fiecare an — din cauza războiului, acestea nu s'au putut ține, acum însă cât mai curând vor trebui convocate.

În sinodul provincial va trebui să stabilim punctele ce sunt a se lua în un eventual concordat, despre relațiunea statului și a bisericii.

Alegerea Mitropolitului trebuie precizată. În trecut la

alegerea Mitropolitului dieceza de Oradea-mare nu a concurs cu nici un vot, dieceza Lugojului abia cu 12 voturi iar arhidieceza și dieceza Gherlei aveau aproape voturi egale. Fără de a se lua dreptul fiecărui protopopiat de a concurge în mod mediat la alegerea Mitropolitului s'ar putea stabili numărul electorilor în 120, dintre cari să exmită sau să aleagă sinodul arhidiecezan 60 electori, iar sinoadele diecezelor sufragane câte 20 electori, și fiind compuse sinoadele electorale arhidiecezane și diecezane din reprezentanții tuturor protopopiilor, așa întreg clerul din întreaga provincie metropolitană ar concurge în mod direct sau indirect la alegerea Mitropolitului. Cel ales apoi ar trebui prezentat s. Scaun Apostolic spre preconizare.

Alegerea Episcopului s'ar putea face după prescripțiile Conciliului prov. I. lit. 3. c. 4. așa că sinodul diecesan „alege trei persoane bisericesti“, dintre cari sinodul provincial va propune pe cel mai vrednic S. Scaun spre preconizare.

Incercând dreptul Regelui Apostolic, denumirea prepositului capitular revine S. Scaun Apostolic, iar denumirea canonicilor aparține Episcopului diecesan; aceasta s'ar putea democratiza așa, că capitlul face candidare trenară, din cari sinodul diecesan alege pe unul, iar Episcopul îl denumeste. Dacă acești trei factori convia în o persoană, sigur că cel denumit va fi vrednic să fie canonic. Tot așa la propunerea sinodului diecesan s'ar putea denumi protopopii și asesorii consistoriali. Iar consistorul plenar s'ar putea întruni tot la trei luni și din partea acestuia s'ar putea conferi beneficiile parohiale.

Procedura disciplinară trebuie radical reformată, că după cea prescrisă de sinodul provincial II. fiind prea lungă și compli-

cată, suferă mai mult parohia și parohienii decât cel vinovat. E drept că până acum în statul Ungar puține cariere erau deschise pentru tinerii noștri și așa mulți s'au făcut preoți fără de a avea vocațiune. De aci încolo însă să deschid și pentru ai noștri toate carierele și așa am speranță firmă, că la teologie nu se vor prezenta decât cei ce au adevărată vocațiune și dacă vom avea numai preoți cu vocațiune vor încetă și procesele disciplinare.

Creșterea clerului înă trebuie reformată. Sistemul bial de până acum nu-l aflu de cores-punzător, mai bine ar fi, cred eu să se înființeze un seminar central metropolitan la care să fie angajați, superiori și profesorii cei mai buni din toate diecezele. Și dacă bunul Dumnezeu ne va dărui și acel dar ca toți românii să ne unim și în credință și astfel să avem și un patriarhat și mai multe metropolii, și o facultate teologică la Universitate, atunci pe cei mai buni, cari absoalvă seminarul metropolitan și doresc să se ocupe cu știința îi putem trimite la facultatea teologică, ca să se specializeze în cutare știință teologică și așa pe lângă Doctorii ce îi creștem la Roma, Paris, și alte universități catolice renumite, ne vom putea crește și aci acasă bărbați de știință, cari vor putea fi aplicați ca profesori, apoi în administrația și judecătura bisericască. Atunci vom avea de unde să alegem dignitarii bisericesti. Trebuie să ne îngrijim urgent de reforma și uniformitatea cantului bisericesc. Cei mai mulți cantori dela sate sunt economi. Cursurile de 6 săptămâni pentru cantori nu au avut nici un rezultat, cei mai mulți au primit diploma de cantor fără a ști cântările corect, decumva nu le-au știut înainte de a intra la curs. Statul Român va prelua acum școlile agronomice inferioare din Lugoj și Geoagiu, să cerem ca astfel de școli să se înființeze aproape în fiecare comitat și în aceste școli să se

introducă ca studiu obligator: religiunea în 4 oare, cantul bisericesc în 6 ore și muzica instrumentală și vocală în 4 ore pe săptămână, la examenul final să ia parte un comisar Consistorial, și aceluia, cari depun examenul de cant pe eminent să li-se dea diplomă de cantori. Atunci vom avea cântăreți de ajuns pe sate, vom avea concurenți la posturile de cantori și dacă alegerea de cantori se va stabili pe câte 3 sau 5 ani vom avea și disciplină între cantori și mai ușor se vor putea înființa coruri și pe sate.

Acestea și multe altele e bine să se discute și să pot discuta în foi și în sinoadele protopopești, ca pe când vor ajunge la pertractare în sinoadele diecezane și în sinodul provincial să fie bine chibzuite. Să pot discuta chestiile materiale ale preoțimii, ca să se vadă doleanțele și pretenziunile clerului deși Consiliul dirigent dorește să croiască o stare materială îndestulitoare tuturor preoților, ca să nu ducă lipsă și să se poată dedica cu totul misiunii lor sublime, și afară de acea fiecărui preot dela sate, fără de a i-se computa în plată dorește să-i tace câte o sesiune, care să o cultive, ca fermă de model, ca astfel preotul să fie și educator economic a popoului, și până când o face aceasta pe lângă plata sa din care va putea trăi în mod cinstit și fără griji materiale, să se bucure și de venitul acestei sesiuni.

Drept aceea, iubiților Frați, vă rog cu toată căldura, să lucrăm numai în sfera organizațiunii ce o avem și care s'a dovedit de bună, dar să lucrăm cu toții, că numai așa vom putea înainta și să abandonăm cu totul gândul unei organizațiuni noue și anticanonice de „papi tanács“, sau konziliu, sau soviet, sau ori cum s'ar chema, că aceasta ne-ar periclita numai auctoritatea și seriozitatea.

Lugoj, la 10 Ianuarie 1919 n.

Episcop Valeriu Traian.

* Articolul ne-a sosit numai în 7 Februarie n.

Generalul Soos la Conferența de pace.

Se știe, că conferența de pace a enunțat principiul toate pretențiile României asupra ținuturilor locuite de români cu excepția unei părți din Torontal.

Reținem acum următoarea vorbire agitatorică a generalului Soos, pentru a se convinge lumea, că unghurii nu vor să știe nici acum de voiața Antantei, până nu vor fi zdrobiți cu desăvârșire, și până nu vor fi ajuns cu totul în situația Rusiei.

În ziua de 5 Februarie a făcut comandantul militar al orașului Seghedin, generalul Soos, revista trupelor gardei locale din Arad. Cu ocazia aceasta a adresat generalul soldaților următoarea vorbire:

Vederea DVoastră poate servi republicii maghiare drept motiv de liniștire, pentru că armata în mâinile guvernului e o unealtă puternică, contra ori cărui atac, care s'ar îndrepta contra rezultatelor revoluției. În situația grea în care se află țara ungurească recunoaște fiecare cetățean însemnătatea Voastră. În mâinile Voastre, în forța brațelor Voastre zace soarta Ungariei. Dacă vom dovedi că suntem gata de a susține cu aceasta armată nu numai ordinea internă ci și de a apăra hotărâle țării atunci e asigurată existența patriei și republicii maghiare și integritatea teritorială.

Pătruns de aceasta convingere, nu există soldat maghiar, care nu și-ar îndeplini datorința patriotică. Aceasta îndatorire vă va aduce în curând și pe voi din ordinul guvernului maghiar la gura văilor, cari es din Ardeal, pentru a ținea pept cu arma în mână cu armata română, care în contra tratatului de armistițiu se apropie de internul patriei maghiare.

Dușmanii noștri nu sunt Români cari locuiesc pe pământul țării unghurești. Armata regală română însă n'are ce căuta pe acest pământ. În oțel va mușca aceea trupă românească, care se va încumeta să spargă zidul al-

căuit cu trup cu suflet, cu brațul înarmat de voi. Nu vom suferi niciodată, niciodată dărăbuirea Ungariei.

Soldații au primit cu în-sufletire vorbirea patriotică a generalului.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Avem noi orașe?

Noi, românii de dincoace, suntem, c'o neînsemnată excepție, sate și preoți. Avem sate multe, unele mari și înfloritoare c'o populație vigoroasă și bineșor situată. Pătură de mijloc avem în proporție puțină, iar orașe aproape de loc. Aceste două din urmă sunt corelative: neavând una, n'am avut nici pe cealaltă. Iar amândouă sunt condiționate de un singur factor, de puterea de stat. Cine are în mâni puterea de stat acela își creiază orașe și pătură de mijloc. Noi n'am avut-o. Dar n'am avut nici forța economică expansivă, ce bravează biruitoare chiar și puterea împotrivoare a statului. Și așa am rămas ce suntem: un puternic popor de țărani cu sate multe, cu câteva târgușoare și aproape cu nici un oraș curat românesc.

Să luăm, spre pildă, numai orașele din Ardeal, ca să ne încredințăm de cele zise.

În Ardeal sunt 10 orașe, cari au peste 5000 suflete. Dintre acestea nu e nici unul, care să aibă majoritate românească. Le las să urmeze. Dar numai numărul românilor, în procente. Anume: Clujul cu 12,4% români, Târgul Murașului cu 6,7%, Brașovul cu 28,7%, Sibiuul cu 26,3%, Sighișoara cu 26,1%, Dejul cu 25,4%. Odorheiul cu 1,1%.

Din aceste zece orașe nu e, așa dară, nici unul românesc, ba nici barăm cu majoritate relativă românească. Minorități mai puternice avem numai în două, în Bistrița și în Alba-Iulia. În aceste zece orașe unghurii sunt 57,45%, sașii 18,66%, iar românii 23,01%.

O comparație între starea populației din 1800 și 1910 e foarte instructivă. În acești 40 ani unghurii s'au sporit cu aproape 10%, pe când românii abia cu 3%. Sașii au pierdut în toate orașele, cu excepția Dejului, aproape 10%. Sunt orașe, unde au pierdut peste 20%, cum e Sibiuul și Bistrița. Unghurii au câștigat în toate cu excepția Turzii și a Dejului. Noi încă am câștigat; întrunele am avut un spor îmbucurător, așa în Sibiu 11,8%, Bistrița 7,6%, și Turda 5,6%.

Orașe cu populație mai mare de 5000 avem 11. Într'acestea

avem unul singur cu majoritate absolută românească: *Sebeșul*, cu 58,5%. Cu minorități puternice românești sunt numai 3: *Mediașul* cu 31,6%, *Orăștia* cu 49,4% și *Făgărașul* cu 33%. În aceste 11 orașe unghurii sunt 59,18%, sașii 14,23%, iar românii 24,74%.

În unele din aceste 11 orașe unghurii au avut, dela 1880—1910, un spor uimitor. Așa în *Deva* s'au sporit dela 37,6% la 68,8%; un spor de 31,2%. Aceasta în detrimentul elementului românesc, care a pierdut 18,3%, reducându-se dela 46% la 28,5%. Spor mare au avut unghurii și în *Gherla*, dela 33,9% s'au ridicat la 67,3%. În *Deva* sporul mare al unghurilor e a-se atribul colonizării, iar în *Gherla* armenilor, cari la ultimele două conscripții s'au declarat de unghuri. — În aceste 11 orașe unghurii au avut, în ultimii 40 ani, un spor de 11%, iar noi numai 2%. Sașii au avut și aici, aproape în tot locul, pierderi uimitoare.

În aceste 21 orașe sunt, dând în cifre numărul populației, 321.555 suflete. Dintre aceștia unghuri: 186.750, sași: 55.266, iar românii: 70.539. Din întreaga populația Ardealului, care e 1.472.021, locuiesc la orașe numai 70.59, sau 4,7%.

Unghurii s'au sporit în 40 de ani simțitor; sașii au pierdut aproape în tot locul, iar noi, cu puține excepții, am rămas staționari. În unele locuri am pierdut, într'altele am câștigat. Sporul unghurilor se poate explica ușor. Ei s'au sporit prin elementul funcționăresc, prin jidovi și prin sașii desnaționalizați. Orașe, cari prin 1850, erau cu caracter săsesc, cum e Clujul și Aiudul, sunt acum unghurești. Jidanilor li-s'a sporit numărul de 60 ani încoace foarte tare. În 1851 erau în Ardeal numai 15.000. Acum sunt peste 100.000. Dintre ei vre-o 60.000 sunt element orașănesc. Vre-o 30.000 sunt funcționarii și familiile lor. În felul acesta elementul curat unghuresc dela orașe nu e mai mare de 100.000.

Din cele schițate mai sus se vede lămurit, că din cele 21 orașe din Ardeal noi n'avem numai unul cu majoritate românească. Tot așa stăm și în celelalte părți locuite de români.

Suntem un popor fără orașe. Așa stând lucrul, trebuie să ne preocupe cu deadinsul problema mare a creierii de orașe românești. Se pune acum întrebarea, oare e lipsă să ne înființăm orașe noue, ori să cucerim pe cele ce sunt?

Înființarea de orașe noue e cu neputință și e fără rost. Noi trebuie să cucerim orașele exis-

tente și să ridicăm la rangul de orașe târgușoarele curat românești. Orașele deacum, cu caracterul lor unghuresc, sunt produse artificiale ale unei dominații de oprimare. Un oraș trebuie să aibă, în statele normale aranjate, culoarea etnică a ținuturilor împrejmuitoare. Drept la existență, ca orașe unghurești, au numai cele din Săcuime. Celelalte, aproape toate în mijlocul unor compacte mase românești, trebuie să devină românești. Și vor deveni nu peste mult. Elementul unghuresc rulant: jidovii și funcționarii, vor dispărea. Funcționarii vor fi, cu vremea, români, iar jidovii vor trece ușor în ipostaza nouă: a cetățeniei românești.

Dar temelia noastră la orașe nu trebuie s'o formeze elementele aceste fluctuante, ci un element statornic și conștient de neguțători și meseriași români. În ajutorul acestora va trebui să vină statul cu toată puterea de care dispune. Altfel ne vom trezi, că suntem un popor de funcționari și de țărani, fiind toate arterele vieții economice încăpute pe mâna străinilor.

Ne trebuie, așadar, orașe, cari să fie românești, nu numai prin cultura, ci și prin viața lor economică.

Petru Suci.

Vlahuță despre Iorga.

În „Dacia“ (nr. 46) dl. Vlahuță, din prilejul unirii, scrie un articol intitulat „Unirea“. În acest articol se aduc laude elogioase dlui Iorga. Cea mai înaltă reputație literară, dintre scriitorii în viață, își pleacă cucernic steagul înaintea celui mai mare cugetător, înaintea celui mai întrepid luptător naționalist, înaintea celei mai uriașe dintre figurile, pe care le-a avut neamul nostru vreodată. Această elagioasă și nefătărită apreciere în saemă o conlucrare, o mergere împreună pe acelaș drum în deslegarea marilor probleme actuale. Acolo unde vor fi ei, vom fi și noi, mulțimea mare, imensă a celor cu sufletele nepângărite de politicianismul istoric. Să fluture steagul — și noi li vom urma.

Lăsăm să urmeze partea privitoare la dl Iorga:

Ni s'ar părea însă că lipsim de la datorie de dreptate și de cinste profesională dacă la prăznuirea acestei zile mari, am tăcea numele celui mai strălucit ostaș al cugetării românești, care mai mult decât ori care altul ne-a pregătuit, cu mândra lui viață de vitejească luptă, pentru ceasul

acesta. Nu e unul printre noi, care să nu poarte, în tot ce e mai curat și mai bun în sufletul lui, ca un adaos de putere, o rasă nouă de lumină și de credință în viitorul acestui neam, desfăcută din prodigioasa și nobila acțiune a marelui sămănător Iorga.

Am ținut în aceste înălțătoare clipe, să aducem aci prinosul nostru de recunoștință aceluia care, de-un sfert de veac, nu cunoaște altă bucurie, decât binele pe care, cu orice jefă, poate să-l aducă Neamului și Țării lui.

Pentru noi acest nume, scump tuturor știutorilor de carte, este și un simbol. Un simbol al fecundității pământului și sufletului românesc. El ne vorbește în fiecare și despre uriașele energii ascunse ale neamului nostru. Din aceste nesecate rezerve tragem și tăria credinței noastre, că unirea sufletească, sfântă și marea unire pe care cu toții o așteptăm, trebuie să vie.

Și numai atunci se va lămurii pe deplin — odată cu locul ce nise cuvine între popoarele lumii — chemarea noastră pe pământ.

O adresă.

— Dl Dr. Iuliu Maniu a primit din partea Senatului Universității din București, următoarea adresă: —

Domnule Președinte!

In bucuria și însuflețirea generală cu care neamul românesc întreg salută fericita îndeplinire a unității sale naționale. Universitatea din București aduce prinosul său de dragoste și cinstitie scumpilor frați din România de peste munți, care prin votul unanim al Adunării naționale dela Alba-Iulia au desăvârșit unirea țărilor surori din cuprinsul Patriei Românești ce moștenire ne-au lăsat legionarii lui Traian Impăratul, reunite acum deapănarea într-o Românie una și nedespărțită.

Prin unirea îndeplinită sub sceptrul triumfător al M. S. Regelui nostru Ferdinand I. sau înfăptuit aspirațiunile seculare ale Națiunii, idealul sfânt pentru care Eroul național Mihai Viteazul s'a jertfit pe câmpia Turdei, ideal în a cărui credință și nădejde au crescut și murit generațiunile următoare, până în ziua binecuvântată care, după grele încercări și mari jertfe, ne-a adus izbândă și mântuire. Ea încoronază, ca punct culminant în dezvoltarea noastră istorică de până acum, o lungă perioadă de lupte pentru existența națională și pentru apă-

rarea moștenirii străbune, și deschide o eră nouă în viața poporului românesc.

In acest trecut de lupte și suferințe, astăzi încununat de biruință, România de peste munți a dat partea sa însemnată la dezvoltarea și conservarea naționalității românești, la întemeierea Statului român și la înflorirea culturii naționale.

Peste munți, unde erau marile centre ale colonizațiunii și civilizațiunii române în Dacia cucerită pentru latinitate, în Ardealul întărit de valul Carpaților măreți, a fost leagănul poporului românesc, adăpostul și apărarea lui cea mai puternică în timpul năvălirilor barbare. Acolo s'au încheiat cele dintâi formațiuni politice românești ce apar mai întâiu în istoria vechile voievodate ale Românilor dintre Tisa și Carpați, care păstrând sub Regatul unguresc elementele vechi de organizațiune națională, au dat naștere Statului român în cele două Principate surori, descalecate de peste munți. De acolo ne-au venit cele dintâi cărți tipărite în limba străbună, care a urmat să fie limba literară a Românilor de pretutindeni; acolo ideea înviețoare a latinității și unității naționale a găsit apostolii cei mai însuflețiți, idee care, înălțând sufletele și însuflețind cugetele, a adus renașterea națională ce a creat România de astăzi.

Pentru aceste cuvinte, cu atât mai mult unirea României de peste munți cu Regatul Român, unire de veacuri așteptată și mult dorită, e salutată cu cea mai vie bucurie și însuflețire, ca cea mai însemnată biruință a neamului românesc. Fie ca ea să aducă o nouă renaștere și înălțare națională, o nouă epocă de înflorire a Statului român și a culturii românești, deschizând un viitor strălucit și glorios României unite.

Trăiască Regele tuturor Românilor!

Trăiască și înflorească Patria unită, România una și nedespărțită!

Senatul și delegațiunea universității din București. I. Athanasiu m. p. rector. G. Țițeica m. p. Dr. Obregia m. p. D. Emanuel m. p. Dr. Drag. Demetrescu, decan al facultății de teologie m. p. P. P. Negulescu m. p. I. Bogdan m. p. Petre Misir m. p. Dr. Onciul m. p. Dr. D. Ionescu m. p. Dr. Proca m. p. I. Mihăcescu m. p.

Cărturari dela sate! Veghiați cu trezvie! Feriți-vă credincioșii de agenții primejdioși ai dușmanilor nostri. Purcedeti față de danșii fără cruțare!

Thomas, fost ministru francez, despre soarta Ungariei.

— După „Az Est”. —

Am avut ocaziune să vorbesc cu Albert Thomas, fost ministru al Franței, care s'a exprimat cu cea mai mare bunăvoință asupra chestiunii ungurești. A avut vădita intenție de a nu spune nimic, ce ne-ar putea dura și de a ne mângâia ca un bun prietin.

L-am întrebat, care este părerea lui și a tovarășilor socialiști despre starea noastră. I-am arătat articolul din „Tempa” în care își expune Brătianu punctul de vedere referitor la Ardeal, articol în care face concluzia, că săcuii și sașii trebuie încorporați la România. L-am întrebat, dacă faptul acesta corespunde concepției socialiste.

Thomas a răspuns: Complicațiunea chestiunilor sulate prin terminarea războiului este cu adevărat înspăimântătoare. In memorandumul nostru din Londra, am schițat exact principiile unei păci drepte. El alcătuie teoria, înțeleg prin urmare greutatea, care o împință guvernele și diplomații ententei acuma, când e vorba de-a traduce aceste concepții în fapte.

D-voastră credeți că în Paris stăpânește imperialismul. De fapt însă sunt nehotărâți, sondează și caută mijloacele potrivit, căzând bineînțeles din când în când în greșelile sistemului vechiu. Acesta se referă și la chestiunea D-Voastră, care cu greu să va putea rezolvi definitiv. Astăzi am auzit dela socialiștii D-Voastră pretenșiunile lor, cari să referă la îndreptățirea existenței istorice a Ungariei și la drepturile economice, pe de altă parte nu recunosc voința lui Foch. Ce știu am auzit în Paris. Acolo am vorbit cu Români și am cețit în ziare despre demonstrația Românilor din Ungaria pentru Unirea cu România.

Dacă aceasta e adevărat, atunci stăm în fața unor fapte, de cari nu-te mai poți atinge. Cu Dta vorbesc acuma ca prietin cu prietin, nu pentru a-ți da un intervju sensationnal, ci pentru a-ne sparge așa zicând capul, cum s'ar putea ajuta situației D-Voastre. Un lucru nu se poate însă discuta, și anume: „hotărârea poporului”

Thomas este de părerea că rezultatul unei votări populare ar fi favorabilă pentru Români. Fiind împărțirea exactă a puterii imposibilă, nu se pot da insulelor maghiare și săsești decât anumite drepturi corespunzătoare minorității. Apoi a continuat astfel:

Înțeleg marea D-Voastre durere, înțeleg marea tragedie în fața căreia stați. Noi știm în Paris cu toți, că Români din Ungaria stau pe o treaptă de cultură și civilizație mai înaltă, că cei asupriți trăiesc mai bine, decât Români liberi, dar cu toate astea nu se poate trece cu vederea voința poporului.

Oricare ar fi însă soluția, chiar și dacă o să perdeți totul, o îndatorire o să aibă fiecare diplomat și guvern al ententei, de a-se îngriji ca D-Voastre să nu suferiți pe terenul economic și ca circulația D-Voastră internațională să fie asigurată. Regula călăuzitoare va fi: Să puteți rămâne în viață neconturbați de nimenea atât din punct de vedere material cât și din punct de vedere cultural.

Cei, cari să ocupă la Paris cu chestiunile aceste au hotărât să convoace pentru rezolvirea lor consilieri de stat ai națiunilor mici.

Înțeleg situația D-Voastre, dar una Vă pot spune după acest războiu trebuie să încete suveranitatea oricărui stat în înțelesul de până acuma al cuvântului. Se va schimba concepția lumii, idei noi își fac loc, cari pun capet durerilor de acest fel a naționalităților. D-Voastre sunteți azi neliniștiți, dar nu peste mult dacă nu chiar mâine, în scurtă vreme însă va risipi o concepție nouă a lumii, neliniștea D-Voastre.

Oficiale.

Ordonanță

asupra cursului leilor și a stampilării banilor românești.

Cătră toate prefecturile, pentru publicare și conformare. Cătră toate casierile publice și private.

Având în vedere decretul-lege Nr. 3552/1918 emis de Ministerul Regal de Finanțe în chestiunea stampilării biletelor Lei din emisiunea Băncii Generale Române (așa numiții Lei germani);

Având în vedere decretul-lege Nr. 3631 din 11 Decembrie 1918 dela Prezenția Consiliului de Miniștri, prin care se stabilește, că chestiunea circulațiunii fiduciare pe toate teritoriile arătate în hotărârile Adunării Naționale dela Alba-Iulia, se rezervă la atribuțiile Ministerului Regal de Finanțe, procedându-se unitar pentru toate acele teritorii, ordonăm precum urmează:

Până se va regulă retragerea completă din circulațiune a biletelor Lei, emise de Banca Generală Română (Lei germani), aceste bilete, dacă sunt stampilate de forurile competente, vor avea să circuleze ca mo-

netă în aceeași valoare de circulație, ca și biletele Lei ale Băncii Naționale a României.

Deoarece s'a constatat, că anumiți speculanți au căutat și mai caută a seduce publicul neorientat în privința stampilării biletelor Lei germani, prin aplicarea de stampile indescifrabile, prin aceasta se stabilește, că aplicarea unor astfel de stampile se urmărește pe cale legală, ca și falsificarea bancnotelor. Autorii astorfel de falsificațiuni vor fi tratați conform procedurii penale pentru falsificatorii de bancnote.

Toate bancnotele provăzute cu stampile false-indescifrabile, trebuiesc predate imediat proximei case publice, împreună cu o declarație, arătând dela cine provin acele bilete, ev. arătând, că proveniența este necunoscută. Până la terminarea procedurii criminale contra falsificătorilor de bancnote, toate biletele în chestiune vor avea să rămână depozitate la casieriiile publice. Publicul este somat în propriul său interes să refuze imediat și în modul cel mai energic primirea biletelor provăzute cu stampile false indescifrabile și să facă imediat arătare contra deținătorului de astfel de falsificări.

În fine se constată, că stampilare legală este numai aceea, care arată clar denumirea unei casierii publice din teritoriul fost ocupat de trupele germane în vechiul regat al României, apoi stampilarea, ce se va face prin Consiliul Dirigent conform unei ordinațiuni speciale. Orice altă stampilare se va considera ca falsificațiune și contra autorilor se va proceda cu toată rigoarea legală. Contravenienții se vor pedepsi, după măsura circumstanțelor, cu o amendă dela 1000—10,000 Lei și închisoare până la 6 luni.

Sibiu, 3 Februarie 1919.

Dr. A. Vlad,

Nr. 574. șeful resortului finanțelor.

Informațiuni.

*** Serbarea Unirii în Cluj** — a avut loc, cu mare paradă. Armata în frunte cu colonelul Botea, comandantul brigăzii, a luat parte la serviciul divin, alături de intelectualii Clujeni. Părintele protopop Dr. Dăianu, a ținut un discurs ocazional festiv. Muzica a intonat imnul regal, după care a urmat defilarea cu paradă. Toate prăvăliile au fost închise, iar pe edificiile publice au fost arborate steaguri românești.

*** Notă.** Resortul instrucțiunii publice aduce la cunoștința studenților ardeleni, că *Căminul studentesc din București se va deschide la 10 Februarie* cum fusese anunțat. Plecarea din Sibiu va fi la 9 Februarie v. Dr. O. Ghibu, secretar general.

*** Transporturi aeriene de mărfuri** Primul serviciu aerian mondial pentru transportul de mărfuri începe azi. Prima cursă va fi aceea dela Folkestone la Gand, transportându-se vre-o 2 tone, alimente, îmbrăcăminte și articole de prima necesitate. Aeroplanelor vor circula cu o viteză de 100 mile pe ceas și vor merge până la Anvers și Bruxelles.

*** Presa franceză și chestia Banatului.** Ziarul L'Echo de Paris anunță că este aproape sigur că sârbii vor trebui să evacueze Banatul.

Primul redactor al ziarului, dovedește într'un articol de fond drepturile indiscutabile ale României asupra Banatului și încheie spunând că Serbia dacă va gândi la viitorul său, trebuie să execute necondiționat sfaturile Alianților săi și să nu uite niciodată cât de mult trebuie să le mulțumească lor.

*** Guvernul francez a aprobat** un credit de aproape 2 miliarde de lei din care se vor plăti fiecărui soldat combatant câte 250 de lei ca un fel de gratificație din partea statului. Familiile celor căzuți în luptă vor încasa suma în locul dispăruților. Pentru merite extraordinare, gratificația aceasta se mărește după numărul medaliilor căpătate sau al citațiunilor la ordinea de zi.

*** Împăratul Wilhelm** a autorizat pe fiul său al doilea Eitel Friederich să lichideze toate chestiunile ce privesc familia Hohenzollern în Prusia și restul fostului imperiu german.

*** Forțe suedeze și finlandeze contra bolșevicilor.** După știri din ziare, mari forțe de trupe suedeze și finlandeze, au sosit la Liban și intenționează, împreună cu regimentele de voluntari germani, să înainteze în contra bolșevicilor din Baltica.

*** Spiritul militarist revine în Germania.** Corespondentul din Berlin al ziarului „Daily News” comunică că ofițerii și militarii germani fac sforțări spre a-și menține vechea situație și că încearcă a schimba sfatul soldaților, răstaurând vechea disciplină ierarhică. Vechiul spirit militarist a reînviat de fapt.

*** Franța** ne-a dăruit 10 avioane Spad, — recunoscute ca

cele mai iuți dintre aeroplanelor existente, atingând până la 260 km. viteză pe oră. Fiecare din aceste aparate e înzestrat cu câte 3 mitraliere. Comisiunea de recepție a lor s'a înapoiat zilele acestea dela Salonice, iar aparatele vor veni mai târziu, când timpul le va îngădui să-și ia zborul.

* Ieri Joi în 6 Februarie a plecat primul tren direct București-Paris, via Elveția. Voiajul va dura 4—5 zile.

* În timpul războiului literatura românească a pierdut pe următorii scriitori: Coșbuc, Delavrancea, N. Xenopol, dr. Istrati, George Diamandy, Oreste, Chiru-Nanov, M. Săulescu, A. Naum și V. Podeanu.

*** Prizonierii noștri din Italia,** cu aflăm, au plecat din porturile Italiei, cu mai multe vapoare.

Ei vor fi debarcați deadreptul în porturile României.

*** Producțiunea teatrală-corală** urmată de joc se va aranja sub conducerea dlui inv. Ștefan T. Secetă, Sâmbătă în 2/15 Februarie 1919 în Mediaș.

*** La situație:** Ziarul din Cluj „Ujság” în Nrul său din 9 Februarie publică pe pag. primă următoarea știre lapidară: La Nemes Károly, conzilier suprem silvic, s'au prezentat în 8 c. la 3 ore d. a. dl Petru Paul, inginer silvic, și dl Ioan Zeic inginer silvic, cari din mandatul conziliului dirigent din Sibiu au venit la numitul oficiu, ca organe de control, și nu cer depunerea jurământului dela oficiali, ci vor să rămână fiecare oficial în oficiul său și să-și vadă de treabă. — Consilierul a replicat, că d. a. la 3 ore va da răspunsul.

La termenul fixat consilierul a răspuns în numele și cu conștientul oficianților săi, că nu iau la cunoștință dispozițiile date de Consiliul dirigent și nu recunosc organele de control trimise. Ei au fost numiți de ministrul ungiuresc de agricultură și numai mandatele aceluia vor să-le îndeplinească. Dorințele Consiliului din Sibiu însă le vor subșterne prin un curier special ministrului de agricultură din Budapesta și se vor conforma îndrumărilor venite de acolo. Cu aceste exmișii Consiliului din Sibiu s'au declarat mulțumiți și vor aștepta răspunsul dela Budapesta.

E de bună seama iar vre-o mistificare.

*** Chestia Teatrului.** Ziarul „Kolozsvári Hirlap” din 9 Febr. publică o știre, care așteptăm

să fie grabnic desmințită. Se spune, că actorul Papp László dela teatrul ungiuresc din Cluj, a fost chemat de Consiliul dirigent din Sibiu și încredințat cu organizarea teatrului român din Ardeal. Corespondentul lui K. H. a avut o convorbire asupra acestei chestii cu numitul actor, care a declarat, că a fost chemat la Sibiu, unde d. secretar de stat Caius Brediceanu i-a făcut ofertul pentru organizarea teatrului. Ziarul mai adaugă, că lui Papp László i-s'au pus spre acest scop 4 milioane cor. la dispoziție.

Ziarul să bucură de pe acum, că soluția Consiliului dirigent e cea mai acceptabilă, după ce în forma aceasta teatrul ungiuresc rămâne neatins. Cel românesc va face probabil pe Irozi dela Feleac la Ghimboaca și va glăsuși în dulcea limbă a Hoștatului: Dje la Nyistru până la Tyisă.

*** Posta redacției** devine iarăși o delicioasă lectură. *Vatra* de pe vremuri și *Sămăntătorul* din anul prim al apariției sale dedeau astfel de poste cari, prin limba lor literară aleasă, prin comunicativitatea lor caldă și cuceritoare, te sileau să le cetești înaintea altor bucăți literare din revistă. Peana măiastră a lui Vlăhuță a creat acest gen literar. Aceeăș peană măiastră scrie „Răspunsurile” din Dacia. Ni-e teamă că, de acum înainte, vom începe să cetim „Dacia” dela aceste „Răspunsuri.

*** Postul consul francez la Pesta,** a pretins la conferința de pace ce decurge în Paris, intervenția armatelor aliate în Ungaria, ca să pună capăt anarhiei bolșeviste.

*** La conferința de pace** se vorbește deja, ca de un fapt împlinit, de statele nouă ce se formează pe teritoriul fostei monarhii Austro-Ungarii.

*** Reforma agrară** e de cea mai mare însemnătate pentru țaranii noștri, căci e chemată să ajute pe oamenii săraci, dar harnici și dornici de lucru, ca să ajungă la pământ, atunci când se va expropria pământul dela cei cari au prea mult. Conliul Dirigent din Sibiu e pe deplin conștiu de însemnătatea rezolvirii cât mai de grabă a chestiei agrare. Se și lucrează cu toată puterea la resortul agriculturii, pentru ca în vremea cea mai apropiată să se poată prezenta Marelui Sfat Național un proiect de lege, care să rezolve spre mulțumirea tuturor chestia pământului.

Proprietar și Editor:

Consiliul Național Român din Blaj.

Director: ALEXANDRU CIURA.

Redactor: Ovidiu Hulea.